

РУСЛАН

Передплата
за «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 170 кор.

За границею:
на цілий рік: зі щоденною
висьлюкою 7 доларів, або 12
рублів; з висьлюкою двічі
в тижні 5½ доларя, або 10
рублів; з висьлюкою що субо-
ти 4½ доларя, або 9 рублів.
Поодинокое число по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня
крім неділей руских свят
о 5½ год. по полудни.
Редакция, адміністрация
експедиция «Руслана» при
ул.Оссоліньских ч. II. партер
(Фронт від ул. Тихої). Експе-
диция місцева в Агенції
Соколовского в асажі Гаве-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
оо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Парляментарне положенє.

(Δ) По шестинедільній роботі довершила бюджетова комісія свої роботи над державним бюджетом на 1910 р. і внесла фінансовий звіт в посольській палаті, де вже вчера розпочала ся бюджетова розправа. Протягом двох тижнів має бути ухвалений бюджет, щоби обминути продовжування провіасрії, а з дотеперішного настрою великої більшости парламентарних стороництв можна було догадувати ся, що й у хвалене бюджету в повній палаті не зустрине ся з ніякими перепонами.

Тимчасом нараз висунула ся така перепона з нагоди італійского правничого виділу. Італійці обставили все в своїх домаганях за Триєстом, яко осідком італійского виділу, тимчасом сему противили ся рішучо південні Славяни, а правительство в дотичній предлові назначувало Відень, яко місце італійского виділу. Університетські питання в Австрії вже від довшого часу належають до найтрудніших і найбільше заматаних справ, а між ними й засновини італійского правничого виділу завдало чимало клопотів правительству. Однак по довгих пересправах наостанку і парламентарні стороництва і правительство згодило ся засадничо на засновини італійского виділу правничого вже з огляду на саму заграничну політику і потребу мирних взаємин з союзною Італією, остало лише непорішеним питанє осідку виділу, Чи Відень чи Триєст (хоч дехто намагав ся висунути італ. виділ навіть до Праги або до Кракова!)

Італійці обстають очевидно за Триєстом, щоби опанувати сей найбільший і найважнійший для себе осередок, хоч вдоволилиб

ся вже й заснованєм виділу у Відні, вважаючи се місце тимчасовим осідком свого університету. Тимчасом німецькі поступовці і христ. суспільники противлять ся заснованю італійского виділу у Відні, бо побоюють ся, що за тим прикладом моглоб піти заснованє якого славянського виділу, а се вважають небезпекою для німецького вигляду Відня. Тимто німецькі стороництва стануля тепер на тім становищі, що треба залишити політику недовіря і підзорів супроти Італії яко союзної держави і вже раз покінчити се воловодженє в справі італійского правничого виділу та вволити домаганю італійских послів і призначити Триєст яко місце осідку сего виділу. Тим способом, думають Німці, можна би положити конец іредентистичним змаганям австрійских Італійців і зробити з них льояльних австрійский горожан а італійских послів можна би приєднати яко сталих союзників парламентарної більшости, так як они і доси льояльно піддержували змаганя правительства.

З наведених в горі причин будуть німецькі стороництва голосувати за домаганєм Італійців, себ то за Триєстом, яко осідком італійского виділу, а як само соціял-демократи і рускі послы, котрі також домагають ся основаня укр.-русского університету у Львові. Таким способом посольська палата більш стією заявляла ся за Триєстом.

Тимчасом міністер предсідник бар. Бінерт заявив італійским послам, що рішучо обстає при Відні яко осідку італ. виділу (супроти Триєсту мали виступити рішучо війскові круги особливо з огляду на останні протидинастичні тайні змаганя відкриті недавно в Триєсті), а противить ся Триєстови.

До того додав міністер-предсідник, що наколиб посольська палата пішла проти правительства в сій справі, тоді правительство подбало би, щоби палата вельмож змінила сю ухвалу в напрямі правительственной предлоги.

Задля такого становища правительства надії Італійців на Триєст розвіяли ся, они вельми роздратовані опором міністра президента і хотять виснувати з того відповідні послідовности. Заявляють отже супроти того, що поки що остають на дотеперішнім становищі прихильнім правительству, однак коли правительство буде тривати в своїм опорі проти Триєсту, тоді італійскі послы при другім читаню бюджету перейдуть до опозиції. З огляду на се, що правительственна більшість парламентарна така хитка і нечисленна, міг би сей зворот італійских послів мати важкі наслідки, а правительство опинило би ся в скрутнім положеню.

Нема найменшого сумніву, що правительство числить ся з сею можливістю звороту Італійців, колиж оно мимо того так рішучо противить ся Триєстови, то має очевидно вельми важні причини. З одного боку є се відкриті недавно тайні протидинастичні змаганя в Триєсті, задля яких і війскові круги противлять ся виборови Триєсту на осідок італійского виділу, з другого знов рішучий опір південних Славян, котрі в тім бачать небезпеку для свого національного естования на істрийскім півострові заселеним переважно Хорватами і Словінцями.

В хвилі отже, коли правительство сподівало ся з бюджетом щасливо ухваленим в комісії пречалити до певної і сіюкійної пристани, висувають ся на парламентарнім

На камені.

Аквареля
Михайла Коцюбинського.

(Дальше).

Над морем, лагодячи човен та курникаючи свої сонні пісні, він дививсь у ті очі. Він бачив їх скрізь: і в прозорій, як скло і як скло дзвінкій хвилі, і в гарячому блискучому на сонці камені. Вони давнились на нього навіть з філіжанки чорної кави.

Він частійше поглядав на село і часто бачив на каварні, під одиноким деревом, невиразну фігуру жінки, що була звернена до моря, немов шукала там своїх очей.

До Алі скоро звикли в селі. Дівчата, проходячи од чішме, ніби ненароком одкривали обличчя, коли стрічались з красуном-турком, потому палевіли, йшли швидче й шептались поміж себе. Мужескій молоді подобалась його весела вдача. Літними вечорами, такими тихими й свіжими, коли зорі висіли над землею, а місяць над морем, Алі ваймав свою зурну, привезену зпід Смирни, примощував ся під каварнею або деінде і розмовляв з рідним краєм сумними, хапаючими за серце згукми. Зурна скликала молодь, мужеску, звичайно. Їм зрозуміла була пісня сходу, і скоро в тіни камяних осель, перетканій блакитним світлом, починалась забава: зурна повторяла один і той самий голос, монотонний,

невиразний, безконечний, як пісня цвіркуна, аж робилось млосно, аж починало під серцем свербіти й запаморочені Татари підхоплювали в такт пісні:

— О-ля-ля.. о-на-на..

З одного боку дримав тазмний світ чорних велитнів гір, з другого лягло долі погідне море й зітхало крізь сон, як мала дитина, і тремтіло під місяцем золотою дорогою.

— О-ля-ля.. о-на-на..

Ті, що дивились згори, з своїх камяних гнізд, бачили часом простягнену руку, що падала під промінь місяця, або тремтячі у танці плечи і слухали одноманітний, відливий приспів до зурни:

— О-ля-ля.. о-на-на..

Фатьма теж слухала.

Вона була з гір. З далекого гірського села, де жили інші люде, де були свої звичаї, де лишились подруги. Там не було моря. Прийшов різник, заплатив батькови більше, ніж могли дати свої парубки і забрав її до себе. Противний, неласкавий, чужий, як усі тут люде, як сей край. Тут нема родини, нема подруг, прихильних людей — се край світа, нема доріг навіть звідси..

— О-ля-ля.. о-на-на..

Нема доріг навіть — бо як море розсердить ся, то забира єдину прибережну стежку. Тут тільки море, скрізь море. Вранці сліпить очи його блакит, у день гойдаєть ся зелена хвиля, в ночі воно дихає, як слаба людина.. В годину

дратувє спокоєм, в негоду плює на берег і беть ся і реве, як звір і не дає спати..

Навіть в хату залазить його гострий дух, од якого нудить. Од нього не втічеш, не сховавш ся.. воно скрізь, воно дивить ся на неї.. Часом воно дровичь ся: укриваєть ся білим, як сніг на горах, туманом, здаєть ся, нема його, щезло, а під туманом все таки беть ся, стогне, зітхає — ось як тепер — о!

Бу-ух!.. бу-ух!.. бу-ух!..

— О-ля-ля.. о-на-на..

Веть ся під туманом, як дитина в пелюшках, а потому скидає їх з себе.. Лізуть в гору довгі, подерті шматки туману, чіпляють ся до мечету, закутують село, залазять в хату, сідають на серце.. Навіть сонця не видно.. Та от тепер.. от тепер..

— О-ля-ля.. о-на-на..

Тепер вона часто виходить на дах каварні, притуляєть ся до дерева і дивить ся на море.. Ні, не моря вона шукає, вона стежить за червоною повязкою на голові чужинця, — немов сподіваєть ся, що побачить його очи — великі, чорні, гарячі, які їй снять ся.. Там, на піску, над морем, зацвила тепер її любима квітка — гірський крокіс..

— О-ля-ля.. о-на-на..

Зорі висять над землею, місяць над морем.

(Дальше буде).

овиді грізні хмари, що заповідають можливу бурю, яка може зовсім знищити дотеперішню роботу в парламенті.

Чи дійсно прийде до сеї бурі, чи може зловіщі хмари розсунуться, як се нераз уже бувало в таких грізних хвилях, годі ще нині сказати, однак ся справа повинна неминучо рішити ся в найблизших днях, перед кінцем сего місяця.

Свято-Михайлівське братство в Коломиї.

В справі Свято-Михайлівського братства одержали ми отсе пояснене:

Коли „русского“ амбасадора д-ра Дудикевича вибрано 1902. р. „настоятелем“ (головою) братства св. Арх. Михаїла в Коломиї, вмів він так піддурити та запаморочити его членів, що они згодились на се, щоб братську бурсу відлучити, та віддати у заряд новому товариству, яке має ся оснувати. Заложено „Свято-Михайлівський Інститут“, скликано загальні збори братства і „Інститута“, прийнято до відома его статут та віддано ему братську бурсу — лише в заряд — так думали міщани братчики. Трох Українців, які старались вияснити міщанам, що они віддають своє „випещене ягнятко“ вовкови в зуби — назвав батюшка Мардарович лотрами. Відзивали ся з протестом проти сего рабунку і одиниці з поміж міщанства, але вийшов до них о. др. Семенів (отже не др. Хомишин!) і сказав: „Будьте спокійні братчики, все буде добре“.

Щоби ще більше затуманити міщан, вибрано г. Дудикевича, який вже був настоятелем братства, також председателем „Інститута“. На слідуєчих по сій події зборах братства вже не складано рахунків з адміністрації бурсою, бо говорив г. Дудикевич „бурса належить до св. Михаїла. Інститута“. „Та як!“ — крикнув дехто з міщан на перших зараз зборах — „аби ми, члени братства, та не знати рахунків нашої бурси?“ Але г. Дудикевич відповів зловбно всміхаючись: „Можете знати, тільки просіть о приняте в дійсні члени „Інститута“, заплатіть вписове і членський „внос“, то будете заглядати в рахунки бурси. А хтож би боронив вам сего? Міщани покрутили носами і заголюкані — вмовкли. —

От і хозяйничав г. Дудикевич — як знав — до 1906. р. В червні сего року, коли він вже почав витягати руки (яко настоятель братства) і по дмнтар померших і по „пляцове“ за гроби, щоб сим приходом розширити бурсу (яко председатель Інститута) та вибудувати нову „руську“ твердиню, вмішав ся в справу Епископський Ординарият і по переведеню касового шконтра, яке виказало безмежно — скажимо — легкодушне орудоване братським майном, засупендував Виділ братства в урядованю та повідомив про те ц. к. намісництво. Було тихо. Аж 9. мая 1910. р. прислало намісництво рескрипт, котрим розв'язало братство св. Арх. Михаїла в Коломиї. Братчики заворошувались: Що буде з майном нашого братства? В неділю Мироносиць, дня 15. мая с. р. зішлись члени братства (згідно з постановою статута) в парохіяльній церкві і під проводом о. радника Гриньовського, в присутности комісарів: ординариятського і правительственного відбули звичайні загальні збори. Мимо протесту двох дудикевичівців (на зборах було їх 3), вибрано новий виділ, а в его склад увійшли: о. рад. Гриньовський, учит. промисл. школи п. І. Дзюбінський та шість міщан, — та поручили ему обдумати способи, як уратувати братське майно. В кілька днів після сього ц. к. старство узнало сей вибір легальним а нововибраний виділ узнано управленим до веденя справ братства. Та вже 26. мая установило ц. к. старство „провізоричний заряд“ маєтку братства св. Арх. Михаїла, до якого увійшли о. Гриньовський, нотар п. К. Телішевський та міщани п. Йосиф Туряньський і п. Гнат Микитюк і запросило его на 2. червня до бюро ц. к. старшого комісаря Совінського в цілі передачі ему братського майна. Покликано також бувший виділ братства і в его імени явив ся г. Дудикевич з двома міщанами. Ком. Совінський повідомив сих послідних, що ц. к. старство установило

провізоричний заряд майна братства церк. і віззав г. Дудикевича, щоби передав сему зарядови усьо братське майно, книги: касову, протоколів, засідань виділу і заг. зборів, спис членів і печатку. Др. Дудикевич запротестував проти сього поступованя, заявляючи, що вважає се жадане передачі братського майна як і рескрипт ц. к. намісництва розв'язуючий братство противзаконними, що проти одного і другого буде внесений рекурс, проте, доки рескрипт намісництва не буде правосильний, про передачу майна братства кому небудь не може бути мови. Книги касової нема, бо рахунки обнимають лише немногі „позиції“ доходу, які ужито на адаптації братської реальности (записаної пок. парохом Ів. Коблянським на відновлене каплиці з доходом річного чиншу 120 К). Що до реальности, в якій містить ся „Свято-Михайлівський Інститут“ (давпійша братська бурса) не дає др. Дудикевич ніякого виясненя, бо ся реальність є власністю „совсімь особого Общества“. Книгъ: спис членів братства, протокол засідань виділу і загальних зборів, і печатки не може передати, бо они потрібні ему а радше братству для оборони його інтересів. — Коли бувший касир братства, міщанин Болеховський (адгерент Д—а) заявив, що у нього також нема книги касової, бо він вписував приходи і розходи братства під диктатом г. Дудикевича, у якого „сохраняє ся“ і сама книга, освідчив др. Дудикевич, що предложить рахунки братства 4 червня. — Сего дня зішли ся знов члени провізоричного Заряду і др. Дудикевич — вже сам — в старостві. На жадане коміс. Совінського предложив г. Дудикевич „зівставлене рахунків братства“, які мали обнимати після зізнаня дня 2. червня лише „немногі позиції доходу, употреблені на адаптації реальности“ — на кількох великих картках in 4°, яке виказує поверх 1000 К — довгу... Що до прочих книг повторив г. Д. свою заяву з 2. червня. Відтак сконстатував ком. Совінський, що майно братства складає ся під сю пору:

- 1) з (висше згаданої) реальности „капличної“;
 - 2) з так зв. „Коблянщини“, се є дому з двацять кількома моргами огороду, записаної пок. крилош. о. І. Коблянським братству св. Арх. Михаїла, на якій мають доживоте своячки пок. фондатора;
 - 3) з реальности, в якій містить ся бурса св. Мих. Інститута, вартости около 20.000 Кор., — та віззав д-ра Дудикевича, щоби потрудив ся з ним і з новим зарядом і передав йому сї реальности „на місци“. Очевидно, г. Дуд. заявив, що в сїм „нелегальнім“ акті участувати не може (який легаліст!) і пішов в свояси.
- Тимчасом члени „провіз. заряду“ пішли з комісарем Совінським до реальности ч. 3. Тут застали якогось г. Гладкого, що представив ся секретарем „Общества Рускій Дом“ і, показуючи повновласть Совіта сего Общества, заявив, що він протестує проти сего акту якоїсь передачі чужого майна, бо ся реальність є — ну, можна догадатись — „власністю Руссакого Дома“, який „кунив собі вї від св. Мих. Інститута дня 1. червня 1910 р.“ за 10.000 корон. Але ком. Совінський таки передав сю реальність Зарядови; так само і реальности 1.) і 2.), та вже без протесту „гладкого го-снодана“.

Справа сего „купна“ має рішитись сими днями в коломиїським суді.

Тимчасом „Русскіє“ шлють депутації до ріжних світських властей а до духовних пишуть письма, в яких закликають їх, щоб они „ради Бога“ (які побожні почаївські лаповники!) (має бути: „паломники“ — опр. складача), не служили „радикалам“, та не прикладали рук до „гоненія сь полѣтыческихъ цѣлей“ братства св. Арх. Михаїла, бо „цѣло-є это-є скверно-є дѣло имѣ-еть задушевную цѣль замѣтитъ въ Братствѣ русскихъ — радикалами“, які „скрылись за параванъ о. Грыневскаго“. — Знов же „Прикарп. Русь“ лає Українців за се „скверное дѣло“. Тимчасом Українці та радикали тут ні причім, бо ц. к. намісництво в рескрипті розв'язуючим братство начислило доволі сих „полѣтыческихъ цѣлей“, що були мотивом розв'язаня братства, а які в звичайній поточній бесіді називають ся мальверзацією, обманством і т. под. (З сим годить ся навіть „Галичанин“). Тай до „провіз-

Заряду“ покликано воно людей, які дають гваранцію, що подібні мазьверзації та обманства не повторять ся. Отсе для інформації загаду. Побажати би лише, щоби коломиїські Українці — головно правники — мали тепер трохи більше рішучости та — відваги і не бояли ся сильно притупленого жала шершунів, яких гніздо нарушили не їх руки. Нехай би вони бодай тепер подбали о се, щоби више згадане майно лишилось при своїм власнику русько-католицьким церковнім братстві, зглядно при русько-католицькій церкві“.

Допись зі Львова.

(Напасти на Руске Товариство педагогічне).

Педагогічне Товариство разом зі своїми інституціями і функціонарями, та напярмом за-попадливої і ревної діяльности паде від якогось часу жертвою грубих та на нашу думку — нічим не виправданих нападів зі сторони чужих, а на жаль і своїх людей. Перший удар вимірив на Р. Т. П. (правда — не так там геніяльний, як бруталний) орган наших н.-демократів з приводу небезпеки утравкізації приватної жіночої учительської семінарії у Львові коштом осягненя права прилюдности (див. ч. 98. „Діла“, передовиця: „Проч з утравкізмом“). Впало ся при тім доволі і Виділови Р. Т. П. і редакторови „Учителя“, між иншим гумористичний закид, будьто би „ті круги, що тепер мають у своїх руках виділ Р. Т. П. і его орган“, стояли близько під політичним зглядом „Руслана“, — неначеб справді члени Р. Т. П. — були політиками, а орган Руского Тов-а педаг. конкурентційним журналом „Діла“, а хоча в останніх часах і заграло „Діло“ у велику сурму до відвороту в статії п. в. „І знов насилє польских верховодів (ч. 116.), яку кінчить словами: „могуть острити і ломити проти товариства свої пера панове з „Prze-gład-u“, „Herolda polsk-oro“, „Gońca“, або й о. Кливак в „Руслані“, — виділ тим всім не буде зражуватись памятаючи про те, що „Viel Feinde“ — за добру справу — „viel Ehre“, — всеж таки слова недовіря і зневаги, кинені нерозважними і недосвідними людьми, хоча би і раз на адресу людей праці і посвяти для народної справи можуть принести не так працівникам, як Товариству необчислимі шкоди!

Виступив проти Тов-а о. Ілля Кливак*) п. з. „Релігійно моральне вихованє молодежи по бурсах Руского Товариства Педагогічного“ (Руслан ч. 92. і 93.) закидаючи в згаданій статії, що ось то бурси Р. Т. П. є розсадниками соціалізму, радикалізму, атеїзму і всякої моральної гнилі, та що комітети, настоятелі і духовники бурс не дбають про релігійно-моральне вихованє вихованців, а навіть самі їх деморалізують... Однак на сю допись наспіла від комітетів бурс Р. Т. П. у Львові відповідь (Руслан ч. 105.), в якій рішучо відперто погляди о. Кливака заявою, що „загально піднесені о. І. Кливаком закиди не відносять ся до наших бурс“.

В иншу струну ударив звісний львівський, уличний дневник „Goniec“ (ч. 991.), у передовиці „Ukrainśka wdzięczność“, в якій мокрим рядном вакинув ся на Руске Товариство педагогічне з приводу звісних статей члена Виділу Р. Т. П. й діяча д-ра Романа Ковшевича, поміщених в 7. ч. „Учителя“ п. з. Schulverein S. T. L. і Р. Т. П. паралеля. Думаємо, що ми уділили би за багато чести непочесній львівській газетці, колиб ми схотіли полемізувати з її виводами. Скажемо лише, що „Goniec“ денунціює Р. Т. П. що ось то наше Товариство і его орган ширять ненависть до Поляків, кидаючи такі оклики як „ab hoste discamus“ (учім ся від ворогів, чи там противників), замовчує одначе, що др. Ковшевич висказує ся у своїх статіях про діяльність Schulverein-у і Т. S. L., якраз з найбільшим признанєм та їх діяльність ставить в примір і свому народови Очевидна річ, що при тій нагоді „Goniec“ не відмовав собі (своїм звичаєм)

*) Автор підписав ся повним іменем, отже взяв на себе повну відповідальність за допись і тому редакція не могла, відказати поміщеня, а дала нагоду Р. Тов. ред. до виясненя справи. — Ред.

дешевій приємності, щоби не обкидати болотом і самого автора згаданих статей помічених в „Учителю“ др. Р. Кошевича. Та ми думаємо, що болото „Гоїса“ не може досягнути вельми поважаного і многозаслуженого нашого робітника і діяча, звісного своєю непорочною характерністю, вирозумілою, тактом і розвагою, а передовсім невсипущою трудящостю, енергією та молодечим одушевлєнем до доброго діла, наслідком того став прямо душею культурної праці в Р. Т. П. й вибив ся на чільне місце серед наших найвизначніших суспільних діячів.

Меді.

Політичний огляд.

Заграниця.

В Білгороді виринають знов вісти про абдикацію короля Петра. З огляду на печатний закон часописи не подають причин, але доносять, що абдикація має наступити перед скликанєм великої народної скупщини, яка має радити над внесєнем лібералів дотично ревізії конституції. Одна з часописий каже, що прецінь дійшло раз в Сербії до сего, що починають робити порядок від голови. Насупроти сего заявляє правительство, що вісти про абдикацію короля є видумкою.

Софійска „Вечерна Пошта“ подає такий звіт свого спеціального дописувателя з Сараєва про подорож цїсаря до Босни: „Подорож цїсаря і короля до Босни зробила велике вражєне в краю. Она була впливом вельми поучних обставин: що в Австро-Угорщині терпеливо вижидают догідної пори. Дперва після 32 літних систематичних приготовлень послїдувала ся подорож, з відповідним зрозумїнем політики монархії з огляду на конгломерат політичних і економічних питань. Багато визначних політиків заявляло, що ся подорож цїсаря Франца Йосифа є виразним доказом сего, що Австро-Угорщина після прилуки не має ніяких дальших плянів що до Балкану. На се вказував мені особливо один визначний політик. Сербї в Босні дали доказ свого розуму“.

В Царгороді викликало велике пригноблене те, що сер Едвард Гре заняв відмовне становище супроти предлоги Пісона. Англійський король Юрій здаєть ся бажає ужити всіх способів, щоби удержати споріднену грецку династію. Одначе в Римі, де подїбно як перед тим в Лондонї і в Парижі шукав грецький король помочи, не дали єму дотично кретийського питання ніяких певних приречєнь і звернули увагу на переговори опікунчих держав в тій справі, яких цїлю є удержати в першій мірі мир і уникнути всяких непорозумїнь з Туреччиною. Італійський міністер заграничних справ маркіз ді Сан Джуліано мав заявити грецкому королеви в розмові, що в теперішній хвилі прилука Крети до Греції є неможлива, бо се спричинилоб без сумніву війну Туреччини з Грецією. Король Юрій відвідав також бувшого канцлера князя Більова, щоби засягнути у него гадки що до кретийського питання. Всюди одначе чує король Юрій те саме, про що сам добре знає, що Крету можна здобути лише оружною силою, а до сего є Греція за слаба.

Бойкотовий рух проти грецьких товарів в турецьких пристанях є добре зорганізований. Коли грецький посол Гріпаріс з приводу бойкоту і грабленя грецьких склепів башибожуками підніс скаргу, мав на се великий везир Гаккі-баша дуже обурити ся і заявити послови, що є се вибухи народного гніву, а правительство за се не відповідає. Після сего Гріпаріс опустив салю, не давши ніякої відповіді.

Льондонський дописуватель „Echo de Paris“ звїщає, що замір французького правительства, використати теперішню нагоду, щоби надати Кретї правний статут, в яким булиб докладно означені суверенні права Туреччини і автономія острова стрїнув ся з опором зі сторони Англії. В льондонській міністерії заграничних справ заявляють, що сей замір стоїть в формальній суперечности до плянів, уложених в часї останньої розмови міністрів Гре і Пісона.

Турецькі почтові уряди дістали від дотичної влади в Царгороді наказ, не приймати більше

ніяких листів і посилок з Греції і евентуально їх завертати.

Після вісти з Солуня рішило турецьке правительство до публичних шкіл Альбанії допустити лише турецьку мову. Наука в альбанській мові має бути виключена. Є се новий доказ сего, що з хвилею згнобленя альбанського повстаня розпічне ся також винародовлюванє Альбанії. Але се ледво чи удасть ся Туркам, бо що до береженя свого народного характеру є всі Альбанці однодушні, навіть ті, котрі не брали участі в повстаню. Звісно, що одною з причин повстаня було те, що правительство хотїло замїсце латинської азбуки завести в альбанських школах турецьку азбуку. Тепер жеж хотять Турки усунути також альбанську мову. Альбанці з певністю постоять за права своєї мови з оружем в руці.

Державна рада.

На засїданю в п'ятницю 10. червця промовляв в розправі бюджетовій посол Кадльчак і домагав ся переведєня в дійсности рівноправности всіх краєвих явиків і заявив, що буде голосувати проти бюджету.

Пос. Штельцль (нім. люд.) зазначив, що головною причиною некорисного фінансового стану є національні спори, а через те спинає ся культурна, суспільна і народогосподарска робота держ. ради.

Пос. Срдінко виступає проти надмірних видатків на військо і домагає ся тут ощадности та заснованя чеського університету в Берні.

Пос. Штампф думає, що лише податкова реформа поможе до усунєня недобору.

Пос. Швайк вказує, що правит. система причинила ся до занепаду народогосподарського житя. Видатки на рїльництво зросли ледво о 2 мільони корон. Бесїдник осуджує німецьку obstructию в чеськім соїмі і запевняє, що тим не осягнуть Німці нічого.

Пос. Мільверт домагає ся скорого переведєня податкової реформи для бюджетової рівноваги. Ненависть Слав. Єдноти до правительства є неоправдана. Німецькі сторонництва також бажать розвязки язикового питання, але начерк закона п. Буквая є неможливий. Наостанку виступає проти останньої енциклїки папської, в котрій добачає обиду протестантів в Австрії і Німеччині. Домагає ся також реформи супружного закона.

Пос. Найман зазначає, що в Австрії не буде спокою, поки не буде полагоджений німецько-чеський спір. Правительствєнна язикова предлога і окружний подїл Чех є неможливі для чеського народу. Оба закони можуть бути полагоджєні лише в чеськ. соїмі.

По промовах пп. Зільберера і Тресича перервано засїданє.

Нинї відбуває ся засїданє і дальша розправа бюджетова, однак вражєне першого дня бюджет. розправи вельми некорисне. Видно загальну байдужність і утомленє.

Хросимо відховити передплату.

Новинки

— Календар В недїлю: руско-кат.: Ізаакія; римо-кат.: Онуфрєя муч. — В понедїлок: руско-кат.: Єремїя ап.; римо-кат.: Антонїя з Падви. — Ві второк: руско-кат.: Юстина; римо-кат.: Василия вел.

— За слїдами легату о. Тиховича. Як відомо, пок. Тихович записав на Св'ято-Михайлівський Інститут в Коломиї ціле своє майно. Коли раз про сей легат заїнтерпеловано д-ра Дудикевича, він відповів, що „это все ложь, такъ какъ онъ въ пользу Св'ято-Михайловскаго Института не получилъ никогда 30 тысячъ коронъ“. Гімчасом „Галичанинъ“ почав слїдити за сим легатом і пересвїдчив ся, що окрім 30 тисяч корон, які Дудикевич побрав від пок о. Тиховича в книжочках при свїдках о. Павлюкови та о. Левицьким, вплинула ще на єго руки з продажи недвижимостий о. Тиховича в р. 1908. сума 8559 К 83 сот., які зложено на щадничу книжочку в Коломиї ч. 15.468. — Як можна внести з ревелаций „Галичанина“ (ч. 119) то остання квота не пропала, а до побраня легату о. Тиховича мав вже також коломийський амбасадор признати ся. Замїтне, що коли о. Тихович передавав своє майно, то лише один др. Дудикевич записував собі числа книжочок, однак формального акту передачі не виготовлено. Очевидно, о Павлюк і Левицький не знали, з ким

мають до діла, коли так легкодушно в сїм разї собі поступили. Гей, герой єсть длинной бородой! Чудовий голова партії!

— В Тернополї дня 26. с. м. посв'ячує „Сокол“ свій прапор, який коштує поверх півтора тисячі корон. З посв'яченєм прапора лучить ся окружний здвиг Соколів і Сїчовиків з повітів тернопільського, теребовельського, скалатського, збаражського і зборівського. З подальших сторін також вибирають ся до Тернополя Соколи. Зі Львова і Стрия поїдуть окремі поїзди, які виїдуть коло 5½ год. рано так, щоби бути в Тернополї коло 10. год. рано. По полевій службі Божїй наступить в полудне посв'яченє прапора, а по полудни великий фестин з руховими вправами. Як дізнаємо ся, зі Львова вибирає ся на то св'ято багато членів „Сокола“ а також не членів. Так само поїде багато селян Соколів. Зелїзничка карта коштує окремим поїздом там і назад разом 5 К 50 с від особи. Зголошеня приймає „Сокол“ у Львові, ул. Руска 20.

— Виборчі рахунки. З нагоди Грунвальдського обходу міска рада у Львові має — як доносять краківський Głos Narodu — обділили щедрими датками соціялістів, всеполяків і фракцію „стрільницї“. Соціялісти мають дістати площу під будову свого дому на збіжєвій площі, вартости кількасот тисяч корон, всеполяки дістануть ґрунт при ул. Зелєній під будову „дому осьв'ятого“, а міщанське сторонництво дістане ґрунт під будову ремісничого дому. Таким чином міска рада попирає явно соціялістів, забезпечуючи собі їх на вибори. Місто, якому над карком висить правительствєнний комісар, не оглядає ся на замкненє свого бюджету дефіцитом, але робить дарунки мільонової вартости для соціялістичної інтернаціоналки і ворогів релїгії. Gł. Nar. додає, що львівска польска праса знає про постанову тих дарунків, однак соромно мовчить. Цікаве, чи дійсно прийде до тих грунвальдських дарунків.

— „Галичанинъ“ (ч. 119) стверджує, що спітет для пос. Куріловича (так охрестила єго свого часу Процилова „Русь“) „настоящий русский человекъ заднимъ умомъ крѣпокъ“ не є некультурний та не обидний, бо не стоїть в зв'язї з „задними дверми“, в які свого часу „Русь“ а опісля „Прикарпатская Русь“ велїли себе цілувати. При сїй нагодї констатує „Галичанинъ“, що в „Прикарпатской Руси“ дебютує тепер Ростандова шантеклєрска свиня.. Ну, та хиба не одна!

— З преси „истинно-русскихъ хулигановъ“. В „Голосѣ народа“ (ч. 22) читаємо: „Мы пока що вздержуемъ ся писати про польского графа а накинєного намъ митрополита Шептицкого, ширячого межї русскимъ народомъ латинство, бо знаємо, що всякео слово было бы конфисковано паномъ прокураторомъ. Не пишемо также пока що и про пастырское посланіє, про св. Іосафата, про „ружанць, шкяплєржи“, про новизданный грубезный молитвословъ за 20 кор. съ польскими молитвами и польскимъ богослужєнемъ... і т. д. in dulce infinitum!“ А опісля будуть сї „хулїгани“ випирати ся, що они не ширять православя.

— Бації холєри в Дніпрї. З Александровска доносять, що в водї Дніпра найдено бації холєри. Через те ширить ся холєра по містах України.

— На фонд Б. Грінченка зложено в Київї вже 1375 карб. 81 коп.

— Поправки печатних похибок. В статї „Крутиства „Дїла““ в ч. 119, на 1. стор. в 2-ім стовпци; в 6-ім рядку з гори замїсь всяку демонстрацію має бути всяку демонстрацію, а на 2-ій стор. в 2-ім стовпци, в 1-рядку з гори замїсь всяку предметову політику має бути всяку предметову полеміку.

— Переписка Редакції. Вн. О. І. Пл. в 7. Рукпис дістала ми, спасибі Вам, в тих днях почнемо печатати. — Вн. §. у В. Спасибі за присланє, подамо в понедїлок.

Оповідки.

— З Яворова. Вступні іспити на 1. рік привсемін. учит. СС. Василянков в Яворові відбудуть ся в днях 25. і 27. с. м. При тій нагодї ділимо ся рівнож вісткою, що в сїм році приступили по раз перший абсолвєнтки нашої семінарії в числі 14 до матури в Перемишлї, в днях 2, 3, і 4. с. м. з тих 13 здали а одну репробовано на один рік. — Дирекція.

— Із Станїславова. Заходом філії Руского Товариства педагогічного „Селянської бурси“ і „Української молодежи“ в Станїславові відбуде ся приготовляючий курс до I кл. рускої гімназії в Станїславові, під умовою, що зголосить ся відповідне число охочих. Курс розпічне ся дня 15 липня. Оплата за цілий час науки 30 К. Зголосуватись до Управи бурси Руского Тов-а пєдаг. в Станїславові, ул. Пелєша ч. 13.

— Львівска „Достава“ має в сю хвилю знаменитого різьбара для іконостасів і престолів.

— З Дирекції приватної української гімназії в Рогатинї. Вступні іспити до I-ої класи гімназійальної відбудуть ся дня 30. червця і 1. липця с. р. До впису належить принести свїдоцтво

хрещеня, свідомство щеплення віспи, а хто ходив до 4-ої класи школи народної, останнє свідомство шкільне. Вписувати можна вже від 15. червня. По фєрїях вступні іспити до 1-ої класи будуть відбуватися ся 1. і 2. вересня, до класу II—IV. 3. і 4. вересня с. р. — Дирекція.

Посмертні оповідки.

— Лев Швак, народний учитель, упокоїв ся в Ворохті, проживши 28 літ. Покійний прибув до Ворохти з Тернополя. В. с. п!

— Стефан Шпіцер, господар в Лукавиці нижній, стрийського повіта, упокоїв ся нагло 4. червця в 63. р. життя. Був се один з тих неграмотних а свідомих мужиків, котрий завсїгда був в селї правоборцем до кождих виборів та ніколи своєї справи не зрадив. Один з его синів є святичеником. Похорон відбув ся в неділю 5. червня по полудни. В. с. п!

— Олена з Думушевских Куриловичева, жена п. к. поштового контролєра, померла у Львові по тяжкій недужї, заосмотрена св. Тайнами. В. І. п!

Анкета в справі науки руского язика в польских і польского язика в руских гімназиях.

(Дальше).

Радник правит. Прухніцкий не радить вчити грамматики з книжки, а устним викладом на прикладах. В висшій гімназї можна би давати теми до задач ученикам до вибору. Для висших клас треба руским гімназиям дати інші читанки як в польских гімназиях — весь материал можна би змістити в однім томї на цілу низшу гімназію. Історію літератури треба так трактувати, щоби виводувати важні характеристики і етичні висновки.

Проф. Колесса обстає за введенем синхроністичних таблиць при науці історії літератури.

Др. Копач промовляє за рівнобіжною наукою рускої і польської літератури і з того становища синхроністичний перегляд видає ся корисним.

Інсп. др. Майхрович заявляє ся за однаковими читанками для польских і руских гімназий а крім того вказує на потребу шкільних видань цілих творів літературних, котрі доповняли би річи уміщені в читанках. Кладе також велику вагу на розмови про культурні справи.

По полудні в второк (31. мая) вела ся дальше розправа над наукою руского язика в польских гімназиях.

Референт др. Копач вказує на се, що доси від 1963/4 року був подвійний план науки, а імено план А, котрий обнимав 4 роки від IV-ої класи до VII-ої влучно, в реальних школах. План Б мав обнимати 8 літ науки в гімназиях а 7 в реальних школах, але в реальних школах его нігде не введено. Дирекції, від котрих Рада шк. кр. зажадала звіту в тій справі, заявили ся за знесенем плану А, а введенем всюди плану Б, однак не домагають ся обовязкової науки.

Проф. Б. Лепкий зазначає, що для польских гімназий повинна бути окрема зовсім читанка, особливо в західній Галичинї, де ученики не мають нагоди почути руского слова і пізнати руского народу. В такій читанцї повинен бути коротенький вступ про руский нарід (бо особливо захожі з поль. королївства ученики розуміють: руский в значїню російский), про азбуку з поданем печатної і скорописи, взірці руского письма з рівнобіжною транскрипцією латинськими буквами, відтак граматичні взірці на основі систематики польської граматики, і сей вступ обнимав би один або півтора печатного листа. Дальше слїдувало би 30 груп уступів (все по двох прозових один поетичний) котрі давали би образ життя, звичаїв минувшини і культури руского народу. Можна би також, подати взірцеві переклади з польских творів (так як в польских читанках повинні бути переклади з руских творів. На кінци читанки треба помістити короткий словарець, і короткі відомости про письменників, з котрих уміщено виїмки в книжцї. Цїлість книжки представляла би обєм читанки для III. класи.

Для історії літератури вважає проф. Лепкий потрібним окремий підручник для VI і VII класи, котрий обняв би систематичний образ письменства. Огляди про розвиток письменства повинні бути звязлі і легко написані, з порівняннями і з сусїдними славі. літературами (н. пр. Залеский, Ходаковський, Шашкевич, Падура) а в історії польської літератури належалоб згадати між иншими н. пр. про Смотрицкого. Окрім то-

го треба учеників познакомити із скарбами устної словесности народної.

Проф. Скобельский звертає бачність на се, що в деяких львівских гімназиях єсть багато нашивової молодежи з західної Галичини, котрі не чули нігде руского слова, отже згоджує ся що до науки граматики з выводами проф. Лепкого. Диктати в найнизших класах треба би задержати.

Радник Двора Барвіньский вважає ідеалом, до якого треба дійти, обовязкову науку руского язика в середних школах і тому вже в 1895 р. поставив внесенє в соймі на заведене обовязкової науки обох краєвих язиків. Однак тоді се внесенє перепало а коли поновив его гр. Дїдушицкий, ухвалено дотичний закон, котрий вже виконано в деяких гімназиях східної Галичини. Однак з огляду на відносини в захід. Галичинї згоджує ся з проф Третьяком і на разї треба перевести план Б в усіх середних школах східної Галичини а в західній Галичинї план А розширити так, щоби додано один рік в горі (VIII. кл.) і один в долї (III. кл.) Дехто вправді вважає се перетяженєм молодежи, однак — в дійности так не є.

Проф. Таляр згоджує ся з тим, що наука рускої мови не причинить ся до перетяженя молодежи.

Проф. Скобельский домадає ся, щоби по польских гімназиях потворено бібліотечки руских книжок для учеників, щоби могли більше користати з приватної лектури.

Проф. Лепкий згоджує ся на доданє в горі одного року, але заведене від 1-ої класи вважає передчасним. Такий сам погляд висловлює радник Двора др. Дворский.

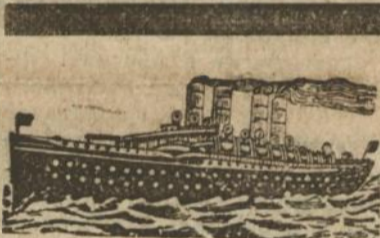
(Конець буде).

Телеграми

з дня 11. червця.

Солунь. На чорногорско-турецкій границї прийшло оноді до справдішної битви, яка тривала дві години. 2 турецкі жовїри погибли, а 2 були ранені. Межи Чорногорцями не було жертв.

Одеса. В тутешнім шпиталї померла одна особа на чуму, якою заразила ся в Арабїї.



до

АМЕРИКИ і КАНАДИ

найліпше перевозить

Лїнія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Цїна переправи кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТІ:

Карпатія, 7. червця 1910.

Пахонїя, 21. червня 1910.

Ультонїя, 5. липня 1910.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Люзітанія, найбільший і найвеличавїйший парохід на світі, дня: 18/6 1910.

Мавританія: 11/6 1910 р.

122 (17—?)

Для прикрашехя комхат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвіньский на памятник Т. Шевченкови в Київї.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. червця 1910.

Найгарнійша сензация.

Шоленно о 8. год. вечер представлєнє В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. пол. і о 8. год. вечером. Шо пятницї High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

22 комнат у віллі



„ОЛЬГА”

комплетно і гарно умебльованих враз з постелию для П. Т. недужих до винайму в

кліматичній місцевості ТРУСКАВЦИ враз

з цілим утриманєм по як найприступнійших

цінах. З замовленьми треба зголошувати

ся до Дирекції «Народної Гостинниці»

у Львові ул. Костюшка ч. 1. — — —

135 (19—25)

Ол. Барвіньский, Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Цїна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних деталїт XIX ад віку. — Цїна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk Edw. Gniewosza, szeła sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexdra Barwińskiego. — Цїна 10 сот.

Гомерово Одиссея, переклад Ніщиньского Байди. Ч. I і II. — Цїна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного. — Цїна 1 К.

Григорій С. Скворода. — Цїна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня 30 с.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана” або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер”

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер” в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти удїлу.

Цїлю Товариства є удїлюванє кредиту своїм членам рїльникам обезпечєним в „Дністрі” від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницї почтової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,721.268.—

Удїли членські К 284.195.—

Позички удїлені К 3,471.478.—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.